

PTUJSKI LIST

Uredništvo in
Ptuj, Slovenski trg
rotovžu), pritličje, 1c.
Rokopisi se ne vrnejo.

Politično gospodarski tednik.

Štev. 20

Ptuj, 22. maja 1921

III. letnik

Letošnje binkošti.

Letošnje binkošti pomenjajo važno dobo v razvoju naše državnosti.

Tik pred binkoštni je ustavotvorna skupščina v Beogradu končala načelno razpravo o ustavnem načrtu ter ga sprejela s skoro tričetrtinsko večino za podrobno razpravo. Je to velike važnosti za naš notranji položaj. Saj vemo, da se v vseh delih naše države nahajajo ljudje, ki niso zadovoljni z razmerami pri nas. V južni Srbiji so muslimani, s katerimi se vlada še ni mogla pogoditi o ureditvi njihovih gospodarskih vprašanj. Na Hrvaškem se da velik del ljudstva in poslanec voditi znanemu St. Radiću, ki bi radi imeli svojo seljačko republiko, v kateri bi le oni vladali; zato bi našo ujedinjeno državo rajši razbili, magari s pomočjo osovraženih Habsburgovcev in Italijanov, nego se složno uredili v močno Jugoslavijo. Pa tudi na Slovenskem imamo nezadovoljne, ki bi radi imeli v Jugoslaviji malo Slovenijo, v kateri bi le oni gospodarili brez tesne zveze s celotno državo.

Ustavni načrt pa, ki se obravnava sedaj v skupščini v Beogradu, hoče imeti enotno Jugoslavijo, hoče, da bi se država vedno bolj ujedinjevala. Saj razcepljeni smo že itak dovolj. Če hočemo močno državo, moramo gledati, da se vedno bolj zblizujemo, ne pa oddaljujemo. To je uvidela tudi velika večina poslancev in z glasovanjem jasno pokazala, da ji je za edinstveno državo.

Z načelnim sprejetjem ustavnega načrta tik pred binkoštni so bile obsojene vse težnje po razkosanju naše države. Najdalje gre v teh težnjah hrvaška republikanska seljačka stranka. Ta je hotela o binkoštnih praznikih sklicati v Zagreb veliko zborovanje svoje stranke. Na tem zborovanju naj bi stranka demonstrirala proti sprejetemu ustavnemu

načrtu, demonstrirala proti ujedinjen naši državi. Govorilo se je celo, da so radičevci ob tej priliki hoteli proglasiti hrvaško republiko. S silo so se hoteli polastiti na Hrvaškem državne oblasti.

Jasno je bilo, da državna oblast tega ni mogla dovoliti. Saj bi z dovoljenjem le pokazala svojo slabost. Prepovedala je torej shod in bila pripravljena, da tudi s silo zatve vsako nasilno upiranje. Ni pa bilo treba rabiti sile. Ko so nasprotniki videli vladno odločnost, so opustili svoj prevratni načrt. Sedaj lahko premišlujejo, ali je boljše, delati za državo ali proti njej.

O binkoštnih praznikih je bilo časa, da tudi v Sloveniji premišlujemo o naši razcepljenosti in njenih posledicah. Pred binkoštni so se izvršile po Sloveniji občinske volitve. Izvršile so se prvič po novem volilnem redu. V večjih občinah, kjer je politično življenje bolj razvito, so prišle v občinski odbor razne politične stranke. Zgodilo se je to v naših avtonomnih mestih in industrijskih krajih.

Pri volitvah v občinsko predsedstvo se je pokazala v teh krajih vsa beda naše razcepljenosti. Izvira večinoma iz naše nezrele politične izobrazbe. Vsa naša politična izobraženost se je gibala v Avstriji v odporu proti nemški nadvladi. Sedaj smo samostojni, da sami vodimo svoje posle. Pa mesto da bi vodstvo prevzeli v svoje roke, iščemo nasprotnika, proti kateremu se naj borimo. In če ni takega nasprotnika, si ga sami ustvarimo.

Jasen dokaz za to nam nudijo naša mesta. Pri občinskih volitvah ni dosegla nobena stranka večine. Zediniti se morajo po tem stranke, da si izbere primerno vodstvo. Ali socialno-demokratska kakor narodno socialna stranka sta sklenili, da volita le svoje pristaše. Po tej logiki naj seveda tudi ostale stranke volijo le svoje zastopnike. Konec taki logiki pa je: vladni gerent. Po domače povedano: vi niste še zreli, da bi se

sami vladali, potrebujete drugega vodstva.

Naša pokrajinska vlada pa je baš o binkoštnih poskusila strankam to dopovedati in kakor je čuti, ne brez uspeha.

Letošnje binkošti so bile velike važnosti za naše zaslužnjene brate v Primorju. Na binkoštno nedeljo so se vršile volitve v italijanski državni zbor. V nedeljo so prvič tudi primorski Slovenci volili svoje zastopnike. Število naših zastopnikov naj bi svetu pokazalo, da žive na zasedenem ozemlju Slovenci, ne Lahi. Volitve so bile izredno težke. Lahi so napeli vse svoje sile, da bi Slovenci izvolili čim manj zastopnikov, da bi se volitev čim manj udeleževali. Slovenskim volilcem so grozili, jim zažigali domove, jih zapirali in kar si še morejo izmisliti podle duše. Vrgli so se v prvi vrsti na slovenske voditelje, ki so že itak zredčeni, ker je mnogo slovenskih razumnikov odšlo z zasedenega ozemlja, boječ se italijanskega preganjanja. Vendar Slovenci niso podlegli. Zlasti po Goriškem in Notranjskem so vzdržali naši volilci italijanski pritisk.

Manj je bilo to mogoče v Istri. Zakaj tam je bil italijanski pritisk čisto laški. Slovenske učitelje in duhovnike so fašisti nekaj dni pred volitvami pozaprl, volilce s silo napadali in tako preprečili, da se je ponekod od sto volilcev udeležilo volitve le nekaj mož. Če so se pa naši ljudje postavili italijanskim fašistom v bran, so začeli ti na nje streljati, jim zažigati hiše, kakor da bi bila prava vojska, ne pa s v o b o d n e volitve.

Zato pa zaslužijo naše polno priznanje in občudovanje volilci, ki so neustrašeno, večkrat v smrtni nevarnosti vršili svojo narodno dolžnost. Še večje priznanje in občudovanje pa zaslužijo neustrašeni voditelji, ki vztrajajo v skoro neznosnih razmerah na svojih mestih.

**Čitajte in „Ptujski list.“
razširjajte**

VELEJA.

Gostovanje igralcev Marib. gled. v Ptuj
dne 17. maja 1921.

Pisatelj „Veleje“ Anton Novačan je portretist naše vasi, pri tem je realist v skrajnem razgaljenju njenih grehot in v prikazivanju najnežnejših in najmehkejših čustev. Tak se nam je predstavil svojčas v „Naši vasi“, tak je v „Veleji“, v glavni junakinji, ki daje drami ime, združuje nežno deklško ljubezen z grehom vlačuge, v kateri se je vžgala kri. Vaški bahač Bogatin, oderuh in nečistnik pa nasilnik, ki „še nikoli ni ostal sredi pota“ in ki se drži „hudičevih postav, postav pod zaprtim očesom“ — pohotna starca Šiba in Daves, zvodnica stara Velejka, mladi mlinar Peter in mladi kmet Lenta so vsak zase figure, ki podčrtavajo Velejine lastnosti. Taka vsebina, vzeta iz ozkega okvirja vaškega se pač laže obdela v romanu kakor v drami, a tudi v dramatski obliki je bolj z užitkom čitaš kakor gledaš na odru, ako vsebina ni dovolj krepko obdelana zanj. Novačan pri tej obdelavi ni imel preveč srečne roke in nadomestil je pogostokrat vsebino s

teatraličnimi efekti, ki pa meje časih že na sirovost. A tudi robantenje, preklinjanje, pijanstvo in zmerjanje v knjigi ne odbija tako kakor če greš in poslušas vse to na odru.

Pa to mimogrede, zakaj v Veleji je kritika že pisana na bolj poklicanem mestu, tu se nam je pečati le s prej omenjeno njeno uprizoritvijo v Ptuj. Pri tem pa je omeniti najprej dobro pripravljenost in vestno insceniranje, kajti v tem pogledu je režija storila v polni meri svojo nalogo. Maske, dasi so nekatere mejile že blizu na karikaturu, so odgovarjale docela. — Glavna vloga Veleje je bila v rokah gđc. Voukove vseskozi dobra (ako izvzamemo malenkosti v porogljivem odgovarjanju Lente v I. dej. in konec, ko je bila ob vzkliku „Vdova!“ premalo izrazita groza in radost brečustnost in najsrajnejši egoizem.) Njena Veleja je bila nežna zaljubljenka in kot zapeljivka vse vasi; duševni boj v II. dej., ki ga bije žena, hoteča ostati poštena, ki pa se ji kaže poštenje le kot odurnost in odrivanje, potem ko je vabljivo blesti pred očmi v bogastvu in uživanju našoperjeni greh, je bil izveden dovršeno; Voukova je podčrtala ta boj bolj, kakor ji daje za to možnost uprav tu pomanjkljiva vloga. Veleji enaka sta stala ob strani njen

mož Velej (g. Skrbinšek) in zapeljivec Bogatin (g. Bratina). Višek je dosegel g. Skrbinšek v umiranju koncem III. dej. in oprekati se da le njegovem glasu, ki je bil za hudo bolnega Veleja premočen; g. Bratina pa bi bil še boljši bahač, ako bi krotil nekoliko svoje udarce po mizi. — Stara Velejka g. Dragutinovičeva je bila skozinskoz egoistična, bogomolna figura iz naše vasi, razudanca Šiba (g. Velušček) in posebno Daves g. Rasbergerja, pa prava vaška nepridipravažganjarja.

Škoda, da vloga Lentova (g. Grom) ni bil močen korenjaški fant, zmožen, da zmeša glavo Veleji; to pa g. Grom ni bil. Njegova postava je sicer primerna zanj, nikakor pa ne njegove trde, okorne kretnje, njegovo nenaravno zvijanje in njegovo kriljenje z rokami. G. Groma smo videli letos nekolikokrat dobrega na našem odru (posebno v vlogah mestnega elegana), zato nam je žal, da se spušča tudi v vloge kmetskega fanta, ki odločno niso zanj; morda čuti to tudi sam in se ne poglubi v take vloge. — Prav brez potrebe je postal tudi mlinar Peter (g. Mikulič) nekak mlad tepček, ki je po svojih besedah pač bolj pretkan po opisu drugih pa „len in ošaben“ in zopet „izpeljanček, ki ne obeta prida.“ — e. —

Volilcem v Ptuj.

Volitve spadajo med najvažnejše državljske pravice, ter odločajo po svojem rezultatu mnogokrat smernice političnega, gospodarskega, kulturnega in socialnega življenja.

Narodna in socialna struktura manjših sp. štajerskih mest je v naši državi precej različna od preje. Vsled poveljnih razmer imajo mesta pri nas nekaj več socialistične primesi kot preje, a manj narodnega odpadništva. Nemštvo počasi gineva. Kljub temu mora trajati naše stremljenje po popolnem izčiščenju v naprej do popolne izvršitve taistega. Ako se pri prihodnjih volitvah pripusti nemštvo k volitvam, bi taisto morda našlo v kaki slovenski stranki zaslombo ter bi s tem ogrozilo narodni značaj naših obmejnih mest.

Mi smo iz vsega početka izhajali iz tega vidika. Ponudili smo po svojem načelniku krajevne org. JDS in po deputaciji, obstoječi iz g. dr. Senčar-ja in ravnatelja Vajde strankam, ki imajo narodnostne točke vsaj na zunaj na jeziku, roko, da se sestavi ena sama lista naših kandidatov za volitve v mestni občini v Ptuj. Dogovorno bi se bilo sestavilo število kandidatov in mandatov po aproksimativni moči posameznih strank. Prizadeali bi se, da bi se slišalo na naš glas. Šli so skupno proti nam, a so podlegli. Skupno so imeli manj glasov nego mi sami.

Kljub temu, da so nas zavrnil, smo mi ohranili višji cilj pred očmi. Demokratska stranka je v državnem življenju kazala vedno altrvistično stran s tem, da ji je bil interes države prvi, interes stranke drugi.

Osebnostno samoljubje pa ne sme priti sploh v poštev.

Po končanih volitvah odbornikov smo zopet potrkali pri NSS glede event. pakta za osebo župana in podžupana v Ptuj. Predstavljali smo si to tako, da bi bil demokrat župan, (ker imamo mi 7 glasov, NSS pa 6, mi celo vrsto sposobnih kandidatov, NSS pa nobenega) član NSS pa podžupan.

NSS nam niso odgovorili na to našo novo ponudbo, temveč so oddali prazne glasovnice ter so s tem omogočili izvolitev socialnega demokrata Lozinška.

Vsa poštena in narodna ptujška in sploh slovenska javnost jih je radi tega obsodila.

Da se nam ne more predbacivati katera koli opustitev za narodnostne pakt v zadnjem trenutku in da ustvarimo za slučaj razveljavljanja volitve župana in podžupana vsaj sedaj skupino, ki bi zagotovila večino v občinskem zastopu ptujškem in bi pod vodstvom demokratskega župana in NSS podžupana skušala srečno voditi gospodarstvo našega mesta, smo z velikim samozatajevanjem tudi po izvolitvi Lozinška za slučaj ponovitve ožje volitve zopet ponudili roko NSS. Prvotno so se izjavili zato ter so stavili nekatere zahteve. Taiste smo bili pripravljeni sprejeti, v kolikor so bile sprejemljive. Iz dnevnika „Jugoslavija“ pa smo morali zvedeti, da niti prvotno niti sedaj NSS ni smela in ne sme in ne bi smela korakati skupno z JDS.

Ta način politike NSS vzbuja splošno obsojanje v Sloveniji in posebno še v naših mestih. Ptujski NSS bi bili šli svojo pot, če bi ne imeli tukaj par kričočev, kateri v svoji otroški naivnosti streme za častnimi mesti, četudi nimajo sposobnosti, da bi dotične častne službe primerno izvrševali.

Najodličnejši pristaši NSS v Ptuj so obsodili protinarodno politično taktiko svoje stranke pri teh volitvah ter izstopili iz aktivne službe v stranki. Vsak narodno misleči volilec pa mora brezpogojno uvideti, da smo mi demokrati storili mnogo več za častno rešitev volitve mesta Ptuj, nego se more prisoditi sploh kaki politični organizaciji.

Storili smo to iz idealnega ozira in, ker smo uvideli, da je pri naših NSS neizmerno veliko osebnega samoljubja, prav malo politične izobrazbe, a prav nič politične rutine. Od 24 glasov so dobili NSS 6 glasov, javno pa so

zahtevali po časopisih, da jim mora voliti socijaldemokratska stranka, ker je socijalistična, mi pa ker smo narodna stranka. — kandidata za župana in podžupana!!! Mi demokratje apeliramo na razsodnost naših volilcev, da si sami napravijo sodbo in pri prihodnjih volitvah energično izvrše to sodbo.

Ptuj mora ostati pod vodstvom izobraženih, narodnih izkušenih mož, ki so vredni vsestranskega zaupanja vseh slojev našega mesta.

Gospodarstvo.

Ali je priporočati prodajo vina po alkoholnih stopinjah?

Pravi poznavalec vin se pri določevanju kupčijske vrednosti tega ali onega vina zanese le na poskušnjo. Je to tudi edino zanesljivo postopanje v tem oziru, kajti razne vinske tehnice in vinometri, da celo kemične analize so sicer tu in tam dobrodošli pripomočki, ali najboljši in najzanesljivejši vinometer so in ostanejo naša čutila vid, vonj in okus, kajti nobena vaga, ne vinometer, ne kemična analiza ne spoznajo n. pr. razlike med drobnim in laškim rilčekom, naša čutila jo pa spoznajo. Čim bolj razvita ima posameznik ta čutila, tem sigurnejša bo njegova sodba o kakovosti in vrednosti pokušanega vina. Vsakemu pa seveda tudi ni dano z jezikom in nosom določiti pravo vrednost pokušanega vina. Pravim poznavalcem vin je ta lastnost deloma prirojena, deloma so si jo pridobili z mnogoletno vežbo. Nekateri dosežejo v pokušanju vin tako popolnost, da čutijo ne le najmanjše napake v vinu, ampak da točno določijo vrsto, leto in vrh, torej kdaj in kje je rastle pokušano vino. S takimi čutili obdarjene osebe, ki se nahajajo v vinskih krajih, so v pokušnjah manj večjim kupcem vsekakor boljši pomočniki, kakor pa razne vinske vage in vinometri, ki so mnogokrat prav dvomljive vrednosti. Tudi takoimenovani Bernadotovi vinometri ne kažejo vsi enako in če bi tudi kazali pravilno, bi kazali le vsebino alkohola. Ta pa vendar nikakor ni edino merodajna za vrednost vina, kajti eno vino, ki ima 10% alkohola, je lahko radi svojega finega okusa mnogo več vredno, kakor drugo, ki ima sicer 12 ali še več % alkohola, ki mu pa manjkajo druge dobrine, katere povzročajo izborni okus vina.

Zato je želja, izražena v 3. št. letošnjega „Kmetovalca“ pod naslovom: „Bernadotov alkoholometer ali vinometer in njega važnost pri nakupovanju vina“, da bi se pričela prodajati, odnosno kupovati vina po alkoholnih stopinjah tudi pri nas, za naše kraje neumestna in mislim, od strani naših vinogradnikov nespremenljiva. Tak način trgovanja je le tam mogoč, kjer se prideluje v velikem okrožju vino enega tipa, ki se razlikuje v kakovosti med seboj le po večji ali manjši vsebini alkohola in kjer njih aroma igra bolj podrejeno vlogo. Kako bi pa prišel pri nas vinogradnik do tega, da bi moral oddati svojo okusno kapljico plemenitih vrst, ki vsebuje 10% alkohola po isti ceni, kakor je njegov sosed oddal n. pr. šmarnico, ki ima na stenice spominjajoči, ogabni okus, ki je pa dosegla istotako 10% alkohola in toliko ona doseže. Še bolj bi se branil več kupec plačati šmarnico po isti ceni, po kateri je kupil drugo dobro, vendarle enako močno vino.

In če tudi izvezamo ta kričeč primer s šmarnico v dobri veri, da bo ona itak zgubila v doglednem času vsako vinsko tržno vrednost, so pa tudi med drugimi našimi boljšimi vini pri enakih alkoholnih stopinjah velike razlike v naravnem okusu teh vin posebno z ozirom na aroma. Zato bi ena in ista cena, določena po alkoholnih stopinjah, ne odgovarjala vedno pravi vrednosti teh vin in bi bila taka določitev, ako je sploh izvedljiva, krivična tako za producenta, kakor za direktnega konzumenta; tu in tam, pa ne vedno, bi morda ugajala samo vinskim trgovcem.

(Nadaljevanje sledi.)

Novo prometno sredstvo. Kljub znatnemu izboljšanju naše železnice še vedno ne zmorejo vsega prometa. Vrh tega so neznosno drage. Zato so začela razna naša podjetja, ki v prvi vrsti trpe na prometni mizeriji, misliti na druga prometna sredstva, ki bi prinesla vsaj delno odpomoč. Ravno te dni se vrše prav zanimivi poskusi. Pred desetletji so vozile po Dravi od Maribora proti Donavi za silo zbite ladje, katere so lastniki, ko so pripele na cilj in je bilo blago raztovorjeno, razdri in les prodali. To staro primitivno sredstvo se ima sedaj obnoviti. Iz neobdelanih desk se zgradi preprosta barka. Deske večinoma niso zbite, ampak samo povezane, tako da ohranijo celotno prodajno vrednost. Dve taki barki se zvežeta druga k drugi, natovorita z blagom, ki se ima prepeljati, in nato spuščata po reki kakor znani lesni splavi. Barke gredo samo po reki nizdol, zato na njih ni treba veslačev, ampak zadostujejo samo krmarji, in sicer za vsak par zvezanih bark trije. Po mnenju večšakov bodo rabile te ladjice od Dravograda do Beograda približno en mesec dni. To pa zato, ker plovejo samo podnevu. Ponoči morajo zaradi varnosti pristati. Na ladjah, ki so sedaj na potu, je naložen samo les. Ako se poskušnja obnese, bodo v bodoče prevažali tudi drugo blago. Vsaka ladjica nosi za pet vagonov blaga, obe ladjice skupaj torej tisoč stotov; železnica bi računala za prevoz tega blaga od Dravograda do Beograda približno 80.000 kron, prevoz z ladjicami pa bo stal mnogo manj. Trije krmarji bodo veljali, vstevši vožnjo nazaj kvečjemu 15.000 kron. Stroški za konstrukcijo dveh ladij in izguba pri lesu, ki se porabi za ladje, znašajo največ 10.000 kron. Skupni stroški za prevoz desetih vagonov blaga od Dravograda do Beograda bi nanesele torej okroglo 25.000 kron, napram transportu po železnici bi bili za najmanj 50.000 kron nižji. Razen lesa bodo na teh primitivnih ladjicah lahko prevažali tudi razno drugo blago, ki ni preveč občutljivo za mokroto. Predvsem pridejo v poštev železo in železni izdelki. Umevno je, da se naše železniške uprave zelo zanimajo za ta način transporta, ki se lahko razvije, ako se obnese, v nevarno konkurenco. Železnice bodo sicer res razbremenjene a tudi zelo občutno udarjene pri dohodkih. Konkurenci se bodo mogle izogniti le, ako bodo v doglednem času pocenile prevozne tarife, obenem pa nudile prevažalcem večje ugodnosti, zlasti glede varnosti in hitrosti transportov.

Dopisi.

Volitev župana v Ptuj je okrajno glavarstvo razveljavilo, ker je bila nezakonito izvršena.

Lažnjive vesti. JDS v Ptuj ni kandidiral g. Lozinška v občinski odbor mesta Ptuj ter ni nikdar ugovarjala, da se ga zrekamira. Vse tozadevne vesti so imele namen, vplivati na vlado, da bi g. Lozinška potrdila za župana. G. Lozinška je tožil načelnik JDS v Ptuj v imenu neke stranke radi psovke „Windische Hunde“ in je že radi tega popolnoma izključeno, da bi bil pripustil njegovo kandidacijo na listi JDS.

Sokol v Ptuj priredi v nedeljo dne 29. t. m. majniški dan na letnem telovadišču. Spored: Proste vaje, rajalni nastopi in igre dece in naraščaja, nagovor na deco. Začetek ob 15. uri. Istega dne se kot nadaljevanje vrši sokolska akademija v Društvenem domu. Sodeluje oktet. Predava župni starosta dr. Pivko. Začetek ob pol 21. uri. Člani in prijatelji društva se vabijo k udeležbi. Vstop prost; prostovoljni prispevki se hvaležno sprejmejo. Odbor.

Poverjenišvo splošne organizacije vojnih invalidov v Ptuj je prosilo pri deželni vladi oz. pri invalidskem oddelku poverjenišva za socialno skrbstvo, da bi se na kak način pomagalo tistim vojnim invalidom in družinam padlih ali pogrešanih vojakov, ki imajo otroke za birmanje, a nimajo zadostnih sred-

stev zato. Prošnja je bila odposlana 18. aprila tl., rešitve pa še do danes ni! Pa tudi ni upanja, da bode kaj izvanrednega dovoljeno, kajti po novi naredbi (Uradni list št. 47 z dne 4. maja tl.) je itak zagotovljena pomoč potrebnim vojnim invalidom ter družinam padlih in pogrešanih vojakov. Tozadevna nakazovanja se prično še ta mesec; torej potrpljenje! Omenjeno poverništvo bi pa vendar rado v najnujnejših tozadevnih slučajih pomagalo, pa nima razpoložljivih sredstev. Vsled tega se priredi z dovoljenjem mestnega magistrata v Ptuj dne 22. t. m. javen cvetlični dan! Obenem se naznanja p. t. občinstvu, da se priredi istega dne in v isti namen koncert, oziroma prosta domača zabava v gostilni g. Potočnikove. (Annahof.) Naproša se p. t. občinstvo, da se obeh prireditvev številno udeleži, posebno pa prijetnega izleta: kajti g. Potočnik stavi p. t. občinstvu na razpolago dobro rudeče vino / po 20 K, izvrstno belo vino po 28 K, vroče pogance, mrzle domače jedi, vse po zmerni ceni. Začetek že ob 14. (2.) uri. Vstop prost.

Koncert Zika. V ponedeljek, 23. t. m. se vrši v Društvenem domu koncert Zikovega kvarteta iz Ljubljane. Zika-kvartet nam je že znan; o njegovi umetnosti govoriti bi bilo odveč; saj je gotovo najboljši kvartet in proizvajalec komorne glasbe v Jugoslaviji in se bo skoro povzpел na evropsko višino. Vsakdo, ki ljubi intimen glasbeni užitek, se bo gotovo rad udeležil. Cene: 1.—10. vrsta po 40 K, 11.—20. vrsta po 30 K, 21.—30. vrsta po 20 K, galerija 10 K, stojišče v dvorani po 15 K, dijaštvo po 4 K. Začetek ob 8. uri zvečer. Predprodaja vstopnic v nedeljo in ponedeljek v trgovini Senčar. Program se bo dobil pri blagajni. Blagajna se odpre ob 7. uri zvečer.

Razpust ptujskega Musikvereina. Poverništvo za notranje zadeve je z odredbo 24. aprila t. l. razpustilo ptujski Musikverein iz državnih interesov in ker je društvo prekoračilo svoje statutarne pogoje. Inventar se je poveril mestni upravi ptujski, ki ga naj porabi za mestno glasbeno šolo, oziroma za podružnico Glasbene Matice, ako bi se tu ustanovila in prevzela to šolo.

Javni nameščenci (državni in mestni, aktivni in vpokojeni), se vabijo na sestanek za ustanovitev nabavne zadrage v soboto, 21. ob 18. uri v mestni posvetovalnici.

Živalski in svinjski sejmi v Ptuj so zopet odprti. Prvi svinjski sejem se vrši 25. t. m.

V Celju je izvoljen za župana demokratiški odvetnik g. dr. Juro Hrašovec. Podžupan je nar. socijalist g. Žabkar. Tako je edino pravilno. Še vedno upamo, da se končno tudi pri nas jasni.

Našel se je lastnik cigaretnega nastavka, doma iz romantičnega orijenta. Najditelju se velikodušno odpušča „prižon.“

Sodnijska justifikacija socij. Peska. Anton Pesek, izdajatelj „Jugoslavije“, voditelj NSS, je bil dne 17. maja pred sodiščem v Ljubljani moralno in socijalno obsojen. Sourednik „Jugoslavije“ g. Kosovel kljub ukazu ni hotel objaviti lažnjivega poročila o nekem shodu NSS v Ljubljani. G. Pesek ga je radi tega pognal iz službe. Ker so se tovariši novinarji zavzeli za g. Kosovela, jih je naznanil kavalir Pesek kaz. sod. Včeraj so bili vsi oproščeni. Pesku se je smejala vsa sodna dvorana, ker je govoril zmeden. Pesek je pokazal v tem slučaju, da če uničiti kakor kak srednjeveški nasilnež vsakega uslužbenca, ki se mu slepo ne pokori, ter vse tovariše, ki se upajo potegniti za ubogega trpina. Po dejanjih je spoznati ljudi, pa ne po njihovih besedah.

Dražba vožnje prodeca. Okrajni zastop v Ptuj odda potom dražbe vožnje prodeca na okrajne ceste. Dražba se vrši ponedeljek dne 30. majnika od 8. ure zjutraj v pisarni okrajnega zastopa. Dražbeni pogoji so tamkaj na vpogled. Licitanti morajo položiti vadij, radi česar naj vzame vsak dražitelj denar s seboj. Kmetovalci — vozniki, udeležite se licitacije mnogoštevilno, da z vožnjami nekaj prislužite!

Konjerejski odsek št. 2 kmetijske družbe za Slovenije (Ivanjkovci) je sklenil pri svojem rednem občnem zboru v Mariboru dne 21.

marca tl., da mora pri letošnjem ogledovanju in obdarovanju konj vsak konjerejec, kateri ni član odseka, pri vstopu na premovanje vplačati dvojno članarino. Pozivajo se torej vsi konjerejci, kateri še niso člani te velevažne organizacije, naj prijavijo svoj pristop ter vpošljejo članarino 5 K za tl. Pripomni se, da se sprejem članov zaključuje s 15. junijem tl.

Središče. Za odgovor na nesramne in lažnjive napade v klerikalnem listu „Straža“ od dne 11. majnika 1924 so darovali dr. Tavčar, Franjo Mlinarič in Martin Rakuša za Jugoslovansko Matico znesek 100 K. Želeti bi bilo, da bi našlo tako postopanje več posnemovalcev.

Sv. Janž na Dr. p. Tudi v Št. Janžu se je bil boj za občinske volitve med SKS in SLS. Samostojni so opustili vsako agitacijo, a zato so tem hujše agitirali klerikalci in zvesti sodrugi socialdemokrati, na čelu jim Šubernik iz Rošnje. Ubogega Šubernika navzlic veliki delavnosti klerikalci niso hoteli vzeti v kandidatno listo. Vzeli pa so njegovega sodruga Cebe Jurija, ki ima za občino danes jedino to zaslugo, da je g. župniku na račun faranov zidal še z 2 drugima zidarjema stranišče — poslušaj — skoraj pol leta. Ker zna za blagor občanov tako dobro skrbeti, pa so g. župnik in njih očka Tement Ivan tudi poskrbeli, da je prišel v odbor. Pa kaj, da ta mož tudi klerikalcem ni povolji. Eden klerikalni odbornik je javno izjavil, da mu ni po volji, da so v njihovi stranki prišli taki ljudje v odbor. Drugi klerikalcem nepovoljen odbornik pa je Rehak Janez iz Loke. Ta kaj pomaga nevolji, če so pa g. župnik rekli, da mora priti v odbor, ker jim je daroval celotico. G. župnik denarja nimajo, da bi plačali celotico, treba pa je vendar nekaj storiti takemu človeku in storilo se je. Rehak je postal proti volji klerikalcev odbornik. Ubogi klerikalci pa so hoteli imeti tudi župana. Celi teden je bilo v župnišču zborovanje, kako se župana dobiti. Sklenili so, pridobiti 2 odbornika SKS, da bosta volila z njimi župana. Odposlali so deputacijo 2 mož dan pred volitvami o polnoči k pristašu SKS, da bi pregovoril 2 odbornika SKS, da bi volila s klerikalci. A vse ni nič pomagalo. Volitve so se vršile, a župana niso dobili. Rešek Franc, kandidat za župana, ni bil izvoljen in sedaj ta jeza in sramota. Celi dan se je napajal in zvečer še zelo vinjen je pokazal v družbi g. kaplana Kranjca, ki je po celem okraju znan vsled svojih različnih dobrih in slabih lastnosti svoje klerikalno mišljenje. Na najostudnejši način je začel napadati gospode duhovnike in nekaj tako napram kaplanu ostudnega storil, da se gabi vsakemu človeku. Torej g. Rešek, za Vaš še v Št. Janžu ne bo kmalu prazen županski stolec in tudi za drugega klerikalca ne. Prihodnje občinske volitve Vam bodo še zelo popolnoma drugačno lice pokazale. Za danes dovolj, prihodnjič pa nekaj o našem hudem klerikalcu Lovro Kröpflu, ki hoče biti povsod najbolj pameten, ker je pred več leti našel „Atila“, katerega še menda danes kje shranjuje. Tudi drugi pridete na vrsto.

Vzorčni vlak na Balkan. Balkanske države so za čehoslovaško industrijo najnaravnnejši trg. Ravnateljstvo Praških vzorčnih veletrgov je sestavilo vsled tega posebni vzorčni vlak, obstoječ iz približno 30 vzorčnih vagonov, v katerih bo razstavljeno večji del vse, kar Jugoslavija od inozemskih izdelkov potrebuje. Vzorčni vlak se bo ustavljal v vseh večjih mestih Jugoslavije in sosednjih držav, kjer bo ostajal toliko časa, da si bodo zainteresenti lahko blago popolnoma ogledali in oddali ev. tudi svoja naročila. Potovanje bo trajalo najmanj 6 tednov in bo imelo sledečo smer: Jasy, Galac, Bukarešt, preko Donave v Ruščuk, Varno, Šumen, Plevno, Zofijo, Plovdiv, in dalje v Niš, Škoplje, Beograd, Novi Sad, Zagreb, Ljubljano in čez Maribor nazaj na Češko. Vzorčni vlak bo vseboval vzorce blaga, ki se na Balkanu potrebuje t. j. gospodarske stroje in orodja, lokomotive, vagone, železarske izdelke vsake vrste, porcelan, steklo, steklene izdelke, čevlje, mineralna olja, gumbe, lanene in tekstilne

izdelke itd. Podrobnejše informacije se dobe pri upravi Vzorčnih velesejmov, Praga I., Staromestska radnice.

Zanimanje za jesenski Praški vzorčni velesejem je v domačih in inozemskih krogih razstavljavcev zelo veliko; po dosedanjih prireditvah se sme soditi, da bo udeležba na prihodnjem velesejmu še mnogo večja, nego je bila na prejšnjih dveh. K udeležbi se pri glaša že danes mnogo firm, ki doslej niso razstavljale in številna vprašanja iz inozemstva so nedvomen dokaz, kako tudi tujina razumeva pomen in važnost praških velesejmov. Razstavljalni oddelek praških vzorčnih velesejmov opozarja ponovno, da je treba prigrisatveno golico izpolniti natančno v vseh rubrikah, od katerih ni niti ena odveč. Nepopolne prigrisatve mora pisarna vračati v izpolnitev, kar rešitev prigrisatve brez potrebe zadržuje. V stavbenem programu praških vzorčnih veletrgov je za letošnje leto stavba nekaterih nadaljnjih paviljonov v celotni ploskovni meri 12000 m²; vendar je vkljub temu treba, da se prijave razstavljavcev pošljejo do konca t. m., ker ne gre samo za pravočasno obdelavo došlih prijav, temveč tudi za možnost učinkovite reklame doma in v inozemstvu. Prijave razstavljavcev se sprejemajo v pisarni Praških vzorčnih veletrgov v Pragi I., Staromestska radnice. Oddajo se lahko v pisarni Jugoslovanskega zastopstva Praških vzorčnih veletrgov, Ljubljana, Kongresni trg e/L.

Politične vesti.

Ustavni načrt v celoti sprejet. Dne 12. maja se je zaključila obča debata o ustavi. Prišlo je do glasovanja za obči načrt in prehod v podrobno razpravljanje o posameznih točkah. Glasovalo je 320 poslancev in sicer 224 za ustavni načrt, 93 pa proti njemu. Proti so glasovali komunisti in socialisti, ki ne marajo sedanjega družabnega reda, pa tudi klerikalci, ki niso v vladi, za pa so glasovali demokrati (88 glasov), radikalci (88), muslimani iz Bosne (22), ter zemljoradniki Vošnjakove in Avramovičeve skupine (26).

Naredba proti hujšakem. Ministrstvo notranjih del je izdalo naredbo o kaznih proti vsem, ki delajo proti državi in državnim oblastim ter vojski.

Binkoštni prazniki v Zagrebu so mirno potekli. Radić je hotel o binkošti prirediti v Zagrebu veliko manifestacijsko skupščino svoje hrvatske republikanske seljačke stranke. Govorilo se je, da je hotel proglasiti hrvatsko republiko. Na vsak način pa bi bili hujskali po svoji navadi proti naši enotni državi in ljudi po nepotrebnem razburjali. Vlada je morala pokazati, da je ona kot zastopnica državne misli močnejša nego prekucijska stranka nezadovoljnejšev. Prepovedala je shod pa tudi poskrbela, da bi sili postavila nasproti svojo silo. To je pomaglo. Zapeljani kmeti so ostali doma. Vršil se je v ponedeljek le zaupen sestanek ožjih pristašev Radićevih.

Državnozbornske volitve v Italiji. Binkoštno nedeljo so se vršile v Italiji volitve za državni zbor. Vršile so se pod pritiskom znanih nasilnih fašistov. Ti so napeli vse sile, da bi bili izvoljeni čim največ italijanski nacionalisti. Prvič je volilo to pot tudi slovensko zasedeno ozemlje. Dasi v težkih razmerah, so storili slovenski volilci svojo dolžnost.

Nemški odgovor. Nemčija se je udala pritisku antante ter obljubila, da izpolni zahteve, obsežene v mirovni pogodbi. Vendar Francija ne verjame preveč nemškim obljubam in ostanejo ukrenjene odredbe v veljavi toliko časa, dokler Nemčija ne pokaže tudi z dejanjem svoje resne volje.

Pogajanja z Italijo glede gospodarskih odnošajev nič kaj ne napredujejo. Naša vlada zahteva, da izvrši Italija preje, za kar se je zavezala v rapalski pogodbi, zlasti da izprazni še zasedeno ozemlje. Potem šele pridejo na vrsto pogajanja o vprašanih gospodarskega značaja.

Razno.

Zamena bankovcev. V smislu odloka go-spoda ministra za finance 7 broj 5729 z dne 7. maja 1921 se bo izvršila zamena bankovcev Avstro-ogrske banke po 1, 2 in 10 kron v roku od 18. maja do vstevši 4. junija 1921 pri davčnem uradu v Ptujju med predpoldanskimi uradnimi urami.

Drobiž po 5 par. Kakor se uradno razglašja, se bo novi drobiž po 5 par, oziroma 20 vinarjev, počasi spuščal v promet in sicer ga bodo za sedaj izdajale v gotovi množini državne blagajne ob priliki izplačevanja. Izdelan je tudi petparski drobiž iz gama-kovine. Državne in občinske blagajne so dolžne sprejeti vsako množino tega kovanega drobiža, posamezniki v svobodnem prometu pa do 5 dinarjev, oziroma 20 kron.

Cene vinu. V zadnjem času so začele padati cene vinu, ker so vinogradniki in trgovci z vinom prišli do prepričanja, da po prejšnjih visokih cenah ne morejo razprodati svojih velikih zalog vina. Radovedni smo, ali bodo tudi gostilničarji znižali cene vinu.

Železni drobiž brez veljave. Finančna delegacija razglašja, da avstro-ogrske železni drobiž ni več veljavno plačilno sredstvo, ter ga državne blagajne ne sprejemajo več.

Ne v Ameriko! V Ameriki traja brezposelnost še nadalje. Ameriška vlada dela izseljencem, ki pridejo v Ameriko, vse mogoče zapreke. Ker je na italijanskih parnikih, ki prevažajo izseljenike iz Evrope v Ameriko zopet izbruhnila neka nalezljiva bolezen, je ameriška vlada prepovedala sprejemanje tujih potnikov v Ameriko.

Književnost.

Poslednji dani Katarine Zrinjske. Drama u pet činova. Napisao Higin Dragošić. (Varaždin). Izdano je nakladom i štampom „Jugoslavenskog Kompassa d. d.“ u Zagrebu a u korist siromašnog autora prigodom njegove sedamdesetgodisnjice. Cijena je drami obzirom na svrhu kojoj je namjenjena K 32.—. Naručebe kao i pretplate prima uprava nakladnog zavoda „Jugoslavenski Kompas d. d.“ Zagreb. Sve pretplate javno će se oglasiti. Rodoljubi obezbjedite život autoru „Posljednjeg Zrinjskog.“

Em. Lilek, Zbirka razprav javno-pravne vsebine. I. Ustava Švice — vzor moderne demokratske ustave. II. Razmotrivanja o aktualnih državnih, ustavnih in socialno-gospodarskih vprašanjih v Jugoslaviji. Celje 1921. Cena 18 K, po pošti 20 K. Naš ožji rojak Em. Lilek, prof. zgodovine, je v „Novi Dobi“ priobčil več člankov, iz katerih se človek lahko pouči o bistvu raznih ustavnih vprašanj.

Razlaga nam kratko ustavne določbe švicarske republike. Obširno pa govori o pomenu ustave za našo Jugoslavijo. Pri tem se ozira na zgodovinski razvoj raznih ustavnih določb, navaja nazore naših državnikov o naši ustavi in skuša dognati, kaka ustava bi bila za našo Jugoslavijo primerna.

Slovenska Stenografična čitanka, sestavil in priredil profesor Adolf Robida, je izšla v prav lični opremi in krasni avtografiji prof. Osane v Jugoslovanski knjigarni in se prodaja po 32 K. Stenografična čitanka je bila že dolgo živa potreba vseh, ki so se učili stenografije. Njena vsebina je vsestranska, poleg lirčnih in epskih pesmi ima tudi leposlovne pisatelje prenesene v stenogram. Zastopani so: Cankar, Finžgar, Župančič, Sardenko, Aškerc, Gregorčič, Prešeren, Jenko itd. Pa tudi znanstvene razprave in narodopisne črtice so našle prostora v čitanki. Knjiga se opira tudi na našo novo domovino in na srbsko zgodovino in prinaša na prvih desetih straneh stenograma samo domorodne in domoznanstvene sestavke. Prav dober in informativen je članek o razvoju in zgodovini slov. stenografije, ki bo služil vsem, ki se zanimajo za tesnopisje. Trgovske šole imajo zadnje polo knjige na razpolago kot strokovno čtivo: kreditna pisma, kupno pogodbo, pobotnico, odstopno pismo itd. Prof. Robida se drži v stenogramu strogo četrte (nove) izdaje Novakove stenografije, njemu je tudi knjigo kot dovršitelju slov. stenografije posvetil. Knjiga je sestavljena tako, da jo rabijo lahko srednje, trgovske in meščanske šole. Ob koncu korespondenčnega pisma bo knjiga izborna služila za poglobitev in dovršitev učne snovi, ob pričetku depate pa kot ponovilo. Knjiga in misel Sten. čitanke je pri Slovencih prvi tozadevni poizkus in se bo gotovo prav dobro obnesla tudi v praktični uporabi.

Frank Heller: Prigode gospoda Collina. Šaljiv detektivski roman, Ljubljana 1921. Založilo „Jutro.“ Cena K 15.— po pošti K 2 več. „Jutrov“ roman, ki je po pravici vzbudil toliko zanimanja, je izšel sedaj tudi v ponatisu v posebni knjigi velikega formata na 105 straneh. Naslovni list je narisal g. prof. S. Šantel. Posebnega priporočila ne rabi. Kdor ga je čital, bo vsak sam potrdil sodbo, ki jo je o tem izrekel med drugimi pariški „Figaro“:

„Prevajalcu moramo biti hvaležni, da nam je dal enega najboljših sedanjih švedskih prigodnih romanov.“ Frank Heller je pisatelj visoke kulture in prvovrsten stilist. Njegov „Collin“ spada med najzabavnejše pripovedke te vrste. „Dagens Nyheter“ pa pravi: S Heller-jem je naše slovstvo dobilo, kar je do sedaj pogrešalo, elegantnega, v vsaki vrsti zabavnega pripovednika velikega stila.“ Knjiga se naroča pri Tiskovini zadrugi, Ljubljana, Sodna ulica št. 6.

„Petovia“

usnjarska industrija d. d.
na Bregu pri Ptujju
kupuje

goveje,
telečje,
svinjske,
kozličje in
ovčje kože.

Avtomobilist

s teoretično in praktično vojaško izkušnjo
išče službo. Govori slovenski, češki in nemški.
Naslov pove uprava lista.

Kostanjev les

vsako množino kupi
„DRAVA“

lesna industrijska delniška družba
MARIBOR, Aleksandrova c. 51.

Primarij Dr. Hugon Robič

dolgoletni asistent univerzitetne klinike za kožne in spolne bolezni
prof. Dr. Matzenauerja v Gradcu

ordinira v Mariboru, Prešernova ul. 2, II. nadstr.

Od 14. (2.) — 16. (4.)

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Ptujju.

Delniška glavnica in rezerve okroglo 95,000.000.—

CENTRALA V LJUBLJANI.

Prometno mesto državne razredne loterije.

PODRUŽNICE v Splitu, Celoveu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in v Borovljah.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3½%
brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3¾% čistih.

Daje trgovske in aprovizacijske kredite.
∴ Izvršuje vse bančne transakcije. ∴